

Internrevisjonen i Mattilsynet

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

ÅRSRAPPORT 2016

Internrevisjonen er administrerende direktørs verktøy for kontinuerlig forbedring. Internrevisjonen skal gjennom uavhengig, systematisk undersøkelse i egen etat skape grunnlag for forbedring og undersøke om interne og eksterne krav etterleves.

1. Forutsetninger

I DMM¹ var det opprinnelig utpekt to medarbeidere som dekket oppgavene innenfor Internrevisjonen i deler av sine stillinger. Sommeren 2016 ble oppgavefordelingen justert, Internrevisjonen løses av en medarbeider, ett årsverk som internrevisor. Innenfor dette årsverket ble det også i 2016 løst oppgaver utenfor Internrevisjonsoppdraget.

Internrevisjonens aktiviteter ledes av internrevisor som rapporterer direkte til administrerende direktør. Internrevisoren er administrativt organisert i stab virksomhetsstyring.

Den enkelte revisjonen gjennomføres av en revisjonsgruppe, bestående av internrevisor sammen med to fagrevisorer (teknisk ekspert). Fagrevisorer foreslås av internrevisor og utpekes av administrerende direktør. Fagrevisorene rekrutteres som regel fra enhetene innenfor Mattilsynets organisasjon.

Styrende dokument for Internrevisjonen, instruks², beskriver at Internrevisjonen kan benytte seg av ulike metoder som interne revisjoner, andre kontrollaktiviteter, evalueringer m.m. Administrerende direktør har besluttet at Internrevisjonen skal gjennomføre to revisjoner årlig, andre oppdrag etter behov.

Gjennom den interne budsjettfordelingen er det avsatt øremerkede midler til gjennomføring av Internrevisjonen.

2. Internrevisjonsplan 2016-2019

Administrerende direktør besluttet i etterkant av Strategisk Lederforum 26.01.2016 treårsplan for Internrevisjon 2016-2018:

År	Fagområde	Funksjon	Tema
2016	Vann	Tilsyn	Virkemiddelbruk ved tilsyn med vannverk
2016	Dyrehelse	Beredskap	Generell beredskapsstatus Oppfølging av øvelser

¹ Det Moderne Mattilsynet, ny organisering av Mattilsynet fra 01.02.2015

² «Internrevisjon i Mattilsynet»

2017	Detalj, servering, transport og lager		
2017	Sjømat		
2018	Annen mat		
2018	Akvatiske dyr		

I tråd med Mattilsynets styrende dokumenter og kontrollforordningens krav skal Internrevisjonen dekke Mattilsynets forvaltningsområder over en fem-års-periode. Planen er utarbeidet for tre år framover for å ligge på samme planleggingsperiode som BDS.

For førstkomende år i planen (år 1 = 2016) er det besluttet fag- og funksjonsområdet samt et grovt avgrenset tema for revisjonene. Endelig avgrensning av revisjonens omfang ble gjort i forbindelse med utarbeidelse av mandatet for den enkelte revisjonen. For år 2 og 3 i planen (2017, 2018) er det kun angitt fagområder. Funksjon og tema blir lagt til i neste plan for nytt år 1, sammen med nytt område for år 3. Denne framgangsmåten samsvarer med planleggingsrutinene for BDS.

3. Status interne revisjoner i henhold til plan per 31.12.2016

3.1 Internrevisjon forvaltningskvalitet

I tidsrommet august 2015 til mars 2016 ble internrevisjon med tema forvaltningskvalitet gjennomført av utpekt revisjonslag og i henhold til mandat gitt av administrerende direktør. Målet med revisjonen var å undersøke om interne og eksterne krav til forvaltningskvalitet, nedfelt i regelverk, veiledere, interne kvalitetsdokumenter, internasjonale standarder samt eventuelle føringer gitt for området i BDS/ styringsdialogen er oppfylt. Det var videre et mål å etablere et egnet og pålitelig tallmateriale som skal kunne benyttes som indikator og dermed til en viss grad bidra til å kvantifisere kvaliteten i forvaltningen i framtiden.

Med bakgrunn i undersøkelsene revisjonslaget har gjort kan vi konkludere med at forvaltningskvaliteten knyttet til de undersøkte forholdene er varierende. Revisjonslaget har sett konsise og velformulerte vedtak med gode begrunnelser, men også vedtak med større mangler. Utfordringene er nærmere beskrevet i tre avvik og tre merknader. Resultatet samsvarer til en viss grad med konklusjonene fra etatsrevisjon «Myndighetsutøvelse og rettssikkerhet» 2009. Siden resultatene fra denne revisjon ikke er kvantifisert kan vi ikke gjøre utsagn om utvikling på området på nåværende tidspunkt.

Endelig rapport ble overlevert til administrerende direktør 18.05.2016, presentert i Mattilsynets Strategisk Lederforum 07.06.2016 og deretter publisert på Mattilsynet nettsider, [Internrevisjon](#), funn registrert i forbedringsportalen for videre oppfølging. Det ble satt ned en arbeidsgruppe med deltakere fra regionene under ledelse av seksjon tilsynsutvikling og juss. Arbeidsgruppen har gjennomført en årsaksanalyse og utarbeidet forslag til tiltaksplan. Forslaget skal behandles i SLF 16.02.2017, deretter beslutter administrerende direktør endelig tiltaksplan samt frist for gjennomføring.

Revisjonen ble gjennomført av tre revisorer, internrevisor og to fagrevisorer. Det ble totalt registrert 25,2 ukeverk på tiltaket og utgiftene for møter, reiser m.m. beløp seg på 24.690,- nkr.

3.2 Internrevisjon på drikkevannsområdet

Etter en forberedelsesperiode i mai/ juni ble Internrevisjon på drikkevannsområdet gjennomført i tidsrommet august til september 2016 av utpekt revisjonslag og i henhold til mandat gitt av administrerende direktør. Revisjonens mål var å undersøke om føringene om aktiv bruk av virkemidler ved tilsyn med drikkevannsområdet er oppfylt.

Med bakgrunn i de undersøkelsene revisjonslaget har gjort, har vi konkludert med at føringene gitt i styringsdokument/ BDS om aktiv bruk av virkemidler på drikkevannsområdet ikke har ført til endret

praksis. Det ble gjort funn som førte til ett avvik og sju merknader som knytter seg til ulike aspekter ved tilsynet på drikkevannsområdet i sin helhet.

Per 31.12.2016 er rapportutkast sendt til fakta-sjekk i revisjonsenhetene med frist for tilbakemelding 10.01.2017. Endelig versjon vil bli overlevert til administrerende direktør 01.02.2017, presentert i Mattilsynets Strategisk Lederforum 16.02.2017 og deretter publisert på Mattilsynet nettsider, [Internrevisjon](#). Deretter skal funn registreres i forbedringsportalen for videre oppfølging.

Revisjonen ble gjennomført av tre revisorer, internrevisor og to fagrevisorer. Det ble totalt registrert 17,4 ukeverk på tiltaket (dette inkluderer ikke reisetid) og utgiftene for møter, reiser m.m. beløp seg på 115.403,- nkr.

3.3 Internrevisjon på dyrehelseområdet

Etter en forberedelsesperiode i juni ble Internrevisjon på dyrehelseområdet, beredskap gjennomført i tidsrommet oktober til november 2016 av utpekt revisjonslag og i henhold til mandat gitt av administrerende direktør. Målet med revisjonen var å undersøke om interne og eksterne krav til beredskapsarbeid på dyrehelseområdet er oppfylt. Revisjonen skulle videre undersøke hvordan forbedringspunkter avdekket under beredskapsøvelser følges opp i Mattilsynet.

Med bakgrunn i de undersøkelsene revisjonslaget har gjort har vi konkludert at Mattilsynet har et forbedringspotensial på beredskapsområdet. Det ble gjort funn som resulterte i ett avvik knyttet til beredskapsutstyr og fem merknader som berører evalueringer og ulike aspekter ved beredskapsarbeid. Revisjonslagets anbefalinger fokuserer på styrking av kvalitetsarbeidet, både i form av styrende dokumenter og videreutvikling av internkontrollen på området.

Per 31.12.2016 er rapportutkast sendt til fakta-sjekk i revisjonsenhetene med frist for tilbakemelding 10.01.2017. Endelig versjon vil bli overlevert til administrerende direktør 07.02.2017, presentert i Mattilsynets Strategisk Lederforum 16.02.2017 og deretter publisert på Mattilsynet nettsider, [Internrevisjon](#). Deretter skal funn registreres i forbedringsportalen for videre oppfølging.

Revisjonen ble gjennomført av tre revisorer, internrevisor og to fagrevisorer. Det ble totalt registrert 12,4 ukeverk på tiltaket (dette inkluderer ikke reisetid) og utgiftene for møter, reiser m.m. beløp seg på 72.532,- nkr.

3.4 Utredning kjøp av revisjonstjenester

Administrerende direktør besluttet sommeren 2015 at utredningsarbeidet om kjøp av revisjonstjenester skal gjennomføres på generelt grunnlag. Grunnet reduksjon av antall medarbeidere allokert til Internrevisjon totalt ble denne oppgaven utsatt.

4. Andre aktiviteter

4.1 Styrende dokumenter

I forbindelse med utarbeidelse av første flerårig plan for Internrevisjonen ble prosess detaljert og konkretisert. Retningslinje ble oppdatert med endringene 28.07.2016.

Det har ikke blitt gjennomført andre endringer i 2016.

4.2 Evaluering av nasjonale tilsynsprosjekter som system

Med bakgrunn i opplevelse av at tilsynspersonell ikke følger opp føringene som gis bl.a. i prosjektveileder til nasjonale tilsynsprosjekter ble det besluttet gjennomføring av en mini-evaluering av nasjonale tilsynsprosjekter som fokuserer på målet om et enhetlig og godt tilsyn. Stab virksomhetsstyring etablerte høsten 2015 i samarbeid med grønn avdeling, seksjon tilsynsutvikling og juss, der system for nasjonale tilsynsprosjekter er forankret, en liten arbeidsgruppe, ledet av internrevisor, som fikk i oppgave å gjennomføre arbeidet. Evalueringsrapporten ble lagt fram for SLF 23.08.2016.

Totalvurdering av den under evalueringen samlede informasjonen ga grunnlag for konklusjoner og anbefalinger:

- Evalueringen kan ut fra de undersøkelsene som er gjennomført ikke formulere en tydelig og generell påstand om tilsynsgjennomføringen, enhetlighet og oppfølging av føringene i nasjonale tilsynsprosjekter. Konklusjonen er at undersøkte momenter varierer mellom prosjektene.
- Arbeidsgruppen anbefaler at observasjonene/ suksessfaktorene som ble identifisert så langt som hensiktsmessig innarbeides i styrende dokumenter for nasjonale tilsynsprosjekter.
- Det anbefales videre at prosjektevalueringene etter det enkelte tilsynsprosjektet følges opp med få, men konkrete og prioriterte tiltak for å sikre forbedring. Forbedringspunktene bør håndteres i forbedringsportalen for å sikre «hjulet rundt».

4.3 EU-nettverk for internrevisjon

Krav om interne revisjoner ligger forankret i kontrollforordningen (Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 882/2004 av 29. april 2004). Det er etablert en nettverksgruppe bestående av EU- og EFTA-landenes internrevisorer som møtes regelmessig, under ledelse av FVO, for erfaringsutveksling i forbindelse med implementering og gjennomføring av interne revisjoner. Gruppen videreutvikler gjennom diskusjoner, arbeidsverksteder m.m. prinsippene, best-praksis og veiledningsdokumenter for internrevisjonen.

Mattilsynets internrevisor har i 2016 deltatt på to nettverksmøter. På høstmøtet presenterte Norge, på vegne av den nordiske internrevisorgruppen, samarbeidet om gjensidig nordisk uavhengig granskning, se pkt.4.4.

4.4 Nordisk samarbeid på internrevisjonsområdet

De nordiske landene har etablert nordisk internrevisjon-nettverksgruppe der internrevisorene fra de fem land deltar. Et av fokusområdene for arbeidet i gruppen er Kontrollforordningens krav om uavhengig granskning av det nasjonale systemet for internrevisjon. Det nordisk embetsmannsmøte (EK-FJLS) sluttet seg til forslag om å etablere et system for gjensidig nordisk granskning. Nettverksgruppen har under ledelse av Norge utviklet en felles avtale om granskningen som ble fremlagt EK-FJLS mars 2016. Møtet sluttet seg til avtalen. Nettverksgruppen har deretter utviklet detaljerende styrende dokumenter for granskningen som per 31.12.2016 ligger til godkjenning i de enkelte nordiske land. Den første granskningen ble 14./15.12.2016 gjennomført i Finland av internrevisorene fra Danmark og Sverige.

5. Status oppfølging av Internrevisjonens samlede funn

Mattilsynet har besluttet at alle funn fra Internrevisjonen registreres i forbedringsportalen for videre oppfølging og dokumentasjon av denne. Internrevisor følger opp håndtering av funn. Oversikter utarbeides og presenteres for administrerende direktør tertialvis. Status per 01.02.2016:

Oppfølging funn etter Internrevisjon												
			STATUS									
item ID	år	funn beskrivelse/ overskrift	anvarlig enhet	ikke påbegynt	under arbeid	avventer (tiltak) <small>forslag tiltaksplan</small>	forslag tiltaksplan	godkjent tiltaksplan	alle tiltak lukket <small>alle gjennomført</small>	lukket av leder lukker saken i FBP	effekt verifisert	funn lukket <small>av internrevisor</small>
1047	14	avvik ifm etatsrevisjon gebyr (05/14)	stab vs						30.01.2016			
1422	15	"vurdere endring i styringsprosess"	stab vs						ny: 29.9.2017			
		IR för, kvalitetsdokumenter	blå, sjømat						01.03.2017			
1423	15	IR för, BDS som styringsdokument	stab vs			29.02.2016						
1424	15	IR för, (registreringer i MATS)	blå, sjømat			ny: 18.12.2017				01.06.2017		
1425	15	IR för, retningslinjer generelt	stab vs							01.07.2017		
1624	14	avvik ifm etatsrevisjon gebyr 30.05.2014	rød, fremmedstoff stab vs									
1683	15 (16)	Internrevisjon - forvaltningskvalitet	grønn, tilsynsutv.									
1685	15 (16)	Internrevisjon - forvaltningskvalitet, vedr. internkontroll	stab vs							01.07.2017		
					ok		i faresone		kritisk			

Status for oppfølging av åpne saker, funn registrert ifm Internrevisjon på ulike områder går fram av oversikten. Funn etter Internrevisjoner 2016 er ikke lagt inn enda siden revisjonene ikke er ferdigbehandlet.

Generelt vurderer internrevisor at

- enkelte funn har ligget svært lenge uten framdrift i oppfølgingen
- det tar lang tid før oppfølging startes opp og tiltaksplan foreligger
- fristene for lukking av funn ligger langt fram i tiden
- enkelte frister har blitt utvidet.

Denne vurderingen gjør at enkelte saken ligger som «i faresone» og «kritisk» i oversikten.

Siden datagrunnlaget med bakgrunn i oppfølgingsarbeidet fortsatt er lite (systemet ble innført ifm innføring av DMM) er en analyse av resultatene ikke hensiktsmessig nå, men vil bli gjennomført når omfang på materialet gjør dette mulig.

Internrevisor vil likevel ut fra erfaringen fra internrevisjonene 2015 og 2016 peke på utfordringer som så langt synes å gå igjen:

1. internkontroll
2. forståelse og etterlevelse av kvalitetspolicy
3. BDS som styringsverktøy.

6. Evaluering av internrevisjonsprosessen

Styrende dokumenter og revidert prosess for Internrevisjonen ble godkjent 3.tertal 2015. Prosessen har kun vært i bruk for en kort periode. Erfarings- og datagrunnlaget er liten og en evaluering vurderes som ikke hensiktsmessig på nåværende tidspunkt.

Elektronisk spørreundersøkelse i verktøy Questback er sendt/ skal sendes ut til medarbeidere som har vært involvert i Internrevisjon på fôr-, drikkevann- og dyrehelseområdet. Resultatene skal, når disse foreligger tas med i senere evalueringsprosess.